

אור ליום ד' 6.6.46

רחלי,

איך עתה? יודעני הבטחה כי הכוסף הלוהט לחיות איש את היות רעותו ולמצותה עד תום הוא נחלתך באשר את שם. ובכל זאת אינני לדעת. בהגיגי, בהם אינני לחיותך כמו שאת, ילדתי התמה, חסר לי הרקע.

חדרנו פרוץ עתה לכל עובר אורח. אף בכלי המרפאה עושים שמות. חפץ אני לשמור על רחש הקירות-הד הלמות ליבותינו העז שנשקו זה בזה-ואין ניתן. הכל בו כשהיה אך הם דוממים. לו ידעו המתפרצים עד כמה יעצם כעסי בגלותי את דריסת רגלם המחללת. עתה ישנת ב"מטתך"... האורח נם לו-על זאת תעדנה נחרותי; שוב חופשי אני לשקוע בהזיות. איני צריך להעמיד פנים כשקוע בכתובה "עניינית".

בנערותי היה משתלט עלי דכאון כל אימת שהייתי שוקע בהזיות ומרגיש את תלישותן מהמציאות, ואיך שהן "במקום". עתה- דרור קורא להן והן נושאות אותי בכנפיהן. אך מה דל הוא דמיוני מלחזור על חלומנו שבתוכו שקענו באותו ליל קסמים וערפילי כסף.

ילדתי, לו ידעת מה רב האושר לקרוא לך כך. לחוש מקרוב את כל אותו הרוך התמים אותו שדפו מעלי משכבר רוחות חרבים בילדות שקופדה.

אשריך רוחה, שהגישה לאדם כה קלה לך. גישה שהיא יותר ממגע חתוף וענייני-שענין מסוים אינו בה העיקר. אצלי זהו צד חלש. פוחדים להתקרב וגם אני לא נמשך. וזו לא רק בושה שמתגברים עליה אחרי הרגע הראשון. אך אין זה דוקא מתוך זרות ואדישות לזולת. עתה היתה תכונתך לנחלת "ביתנו"-שהרי סגור ליבם שבפניך פתוח גם אני פורץ אליו. על זאת יכרך ליבי טובות. אך לא רק על זאת...

מאז נסעת היתה "פעילות חברתית" מסוימת. הגיאולוגים שתפקידם היה לחפש בשטחינו עורק מים לקדוח גמרו את השלב הראשון של עבודתם. הם התחילו בהרים במקום שסלע הגיר הקשה חשוף מעל לפני הקרקע וניסו לעקוב אחריו עד כאן מתוך הנחה שבתוכו זורם לו העורק. במוצאי שבת הרצו והחברה נעשו מבינים בגיאולוגיה.

בליל יום ב' היתה מסיבת הפרדה לנוער. קובה ואריה דברו. הנוער ענה בקריאה מהכתב בנוסח של נאום חלוצי נלהב מאמין ברצונם שיעמוד להם להגשים את מאויהם, כמונו אנו אז (אוי לנו שכה רחקנו ממעמדם). הוסיפו פיליטונים. שמלבד הגברא שבהם נחוונו בהברקות. בין השאר שלחו לקובה את ספר "הבדיחה והחידוד", לשלמה את "מפרש בודד מלבין באופק" (שולמית: גמל אני רואה, לא זה לא גמל וכו').

לקלוסקי אהלו שתבוא קבוצת הכשרה חדשה ואת העומד בתצפית הגדירו כ"קרוב לאלוהים ורחוק מאדם".

כשניסו לשיר, לא נתמזגה שירתנו בשירתם ולמי שחש את הדבר היה מאוד לא נעים שמחזה כזה נשנה במסיבת הפרדה. הם חכו לזה שנגמור כדי לרקוע במחול.

אמש היו הבחירות וקרוב לודאי שהתוצאות כבר ידועות לכם. באספה בה השתתף אריאל נמסרה אנפורמציה. החברים העלו בשיחה את הצורך (בהשלמה) כחיוני ושלעזו לא נראית ואין לקוות לכל תזוזה משקית ואף חברתית. אריאל העיר שדעת ועדת העליה היא שאלינו יכולה להגיע רק קבוצה שכבר עברה שנת הכשרה בקבוץ. אמרנו כולנו כמעט במקהלה: אדרבא ואדרבא. העיקר שנראים כאן בתוכנו.

אתמול הביאו את המוטור ומשאבת הלחץ (המשאבה ששואבת מהברכה ומניעה בכוחה את המשאבות בשטח) והתחילו בהעמדתם. הביאו לנסיון תותח-מין ממטרה גדולה שמסתובבת ויורה מים לטווח גדול וב"זרם עצום". מרחוק ראיתו ועשה רושם (כמעט כמו בככר המושבות בת"א...). הנסיונות בו טרם הסתימו ולכן עדין לא החליטו אם לקנותו. התחילו בהנחת הקו אבל אין יודעים באיזה עבודה להמשיך מחוסר עובדים, למרות נוכחותו של הנוער.

צר לי שמתלויים לכל זה נוספו כמה בעיות חברתיות.

שולה ומיכל קצה נפשן בשולמית ולאחר ש"ליבן נקפן מעט" עשו דין לעצמן וסדרים בביתן וסלקו את מיטתה של שולמית. בולבול לא הגיב על זה מיד בצורה הנאותה והסתפק בבת צחוק סלחנית או לא סלחנית, האופינית לו.

לפתע נתגלה עד כמה עד כמה נתנוולנו כאן כולם ועד כמה יש בכח התנאים הקשים למחוק את צלם האדם.

שולה רואה את כל העולם כאילו הרע לה ומיד היא שואלת בלעג: נו, ומה ענשנו? כאילו שבתגובתנו חטאנו לאלהים. מיכל מנמיקה: חוסר מקום באהל (כאילו שנימוק זה היה קיים לגבי שולה מ.). לבסוף-היא "תופשת" אותי: אתה רוצה דוקא לשמוע שאין אנו רוצות לגור עמה?
לא תאמיני אך כך היה.

ברגע הראשון נסיתי להבינן. הן שולמית הנה מה שהיא ואף בולבול הבטיחן לסלקה. אך לא יכולתי להשתחרר מהעוול הגדול שנעשה כאן. כשהיתי ילד קטן ניתן לחוש מה זאת להיות "מגורש" מדירה. זה נפל אז בגורל משפחתנו "להיות מסולק מביתנו"...

אכן, יודעני שרע להן. תמיד כשטוב לאדם נוח לו שרגשותיו "יתעדנו". ואולי יש בי מעט מזה. אך

האפשר לנדוד עד כדי כך ולהיות נוכרים לזולת?

עודני אובד עצות בענין זה. לו היה לי העוז ויכולת הבטוי, היתי ניגש ואומר להן שלא אענישן ולא

תנתן להן ההרגשה שכופר עוונן. אולי אסלקן מן האוהל. זה יתקבל על דעת הרבים. זה גם מגיע להן אך

ודאי שלא ישנה אותן. כן, עודנו מתחבטים בבעית החטא ועונשו.

יעקב שמש שבת כשלשה ימים לאחר שהחלטנו שיעבוד כעגלון קבוע. זה שהדבר הוחלט לא בנוכחותו

משמש לו אמתלא, אם כי החל את שביתתו עוד לפני הישיבה.

נסיתי להשפיע עליו בכל כוחי. הוא טוען שגרוננו ניחר מרוב צעקות שאינן משכנעות את הבהמות אך

אינו חוזר שוב על הטענה הזאת ונראה שהגיע לכל מתוך הרגשה שכולם החליטו לרכב עליו. הסברתי לו מהי

חומרת מעשהו וכמעט שהתחננתי אליו שיחזור לעבודתו לטובתו והוא-בשלו. בשבילו זאת מסדה-עמידה

בגבו אל הקיר. עד כמה זולים בעיני אנשים חייהם! אולי יכול הוא לצפצף ולשבות אבל איך יוכל לומר

שזאת היא עמידה על הנפש?

ביקש ממני רשות לנסוע עד שיבררו את הענין. סרבתי. יצא לדרך וכעבור חצי יום חזר ברגל.

נוטה אני להחמיר במקרה זה משום שיותר מדי חוזרים אלינו מקרים כאלה. אך מאידך יודע אני

שמקור כל מעשהו הוא בסכלותו ושיותר מאשר הוא מצפצף על הכל הוא חרד לנפשו.

אני מצרף את המכתב שהגיעך מהבית.

רוחה ודאי ישנה כעת ויכולתי להביט בה כאוות נפשי. לספוג עוד ועוד. גם נשיקות אגניב למצחה והס.

נס הכל וכנראה שעת היא לחתום את היום הזה. די לי שהארכתיו כמעט ליממה.

ועוד נשיקונת ואף עיני תעצמנה

בחלום שהנה אתעורר וראיתך.

שלך עמי

נ.ב. בעין אחת עצומה-

כיון שאיני יודע איך כותבים

בנוצה נאלצתי לכתוב בעפרון.

אם לא תחפזי לחזור-אכתוב את מכתבי

הבא בעפרון אדום.

(בכל זאת אל תבהלי הוא חצי ישן...)

5.8.46

לילדתי ברכה,

הו את הו את__ __

קוראים קורצים ברמיזה כוכבים דולקים משחור פרוכת רקיע. חרמשון של רקיע טיל לו הערב אט, קרא מבעד חלון חדרנו. המתין עד בוש ושקע, נכלם על שממונו. דומה כי אף אני, מדומדמם, שלחתי את זרועותי לחבוק את שאוהב ונותרו הן כאסל ללא דליים. הו את__ __

הבוקר עמד אד סמיך בחלל. כבאותו ליל קסמים כך גם בזה הבוקר, לאמיתו בוקר יום אתמול, היה הכל מצועף ונראה כשרטוט אגדתי אך במראה לא זכיתי. בבוקר מצאתי עצמי הולך בשביל המאובק מן הבית ולא עוד נגלית טירה בין הר דמיוני ולא עוד עיניך המצטחקות בחדות אושר ושערך הטלול.

בין עוד מכתבים הגיעני מכתבך וכמעט קראתיו ככל השאר. רק עתה, עברתיו שוב מנסה לשאוב כל שהערית לתוכו.

עברני הערב באספה. ששון נבחר לחבר ועדת חברים, אליהוד- לגזבר ואחראי לחדר הקריאה. בענין יוסף, היו כבר הרוב בעד הצעת החופשה. חברים דברו אליו ברוח טובה וכנראה שהוא הושפע מהלך הרוח והסכים לדחות את הברור על חופשתו ובינתים להסתפק בקבלת השבתות, על מנת שיוכל לחפש את אחיו שכנראה נמצא בחיפה.

האספה היתה שקטה ומלבד צ'ובה שהוא הקונקורנט שלי כשהוא מסדר את העבודה לא היו הפרעות. נראה כי כל פריעת הסדרים אינה אלא מעשי ידיהם של כמה פרועים לשמצה בלבד. אבל זה המתוק מעז יצא- מעטים היו הנוכחים באספה. הרי זה שוב ביטוי לאפסות כוחנו כאן.

לו יכולתי לעצור את מחוג הזמן החולף! שעה קטנה רודפת את רעותה, ויש לדובב כבאותם לילות אושר-עד ששחר מפציע. יש רגעי אלם, בהם חרישית יזרמו זרמי ליבותינו מעבר לחשבון של זמן ומקום. ישנם רגעי מגע האומרים הכל בהם קליפות המילים מושלכות לאשפתות מאוינו. ויש עיתים בהם תחפוץ לדובב, בהם יהפכו הגיגי לב שמלא על גדותיו- וצר המצע מלהשתרע. לא נותר לי אלא למלט מן האין את כל מה שהית לי. רוחה- בקשה קטנה לי-לא הרבה השלמות חפצתי. אויתי אך שלום קטן ופעוט התאותי?

ואל נא בפה חשוק...

אחא שלך

הכל מכל

נ.ב. כונתי מכתב זה על פי כתובתם של הורידך אלא שפיפקה המנובז כדרכו, שכח לקחת עמו את המכתבים. אני מניח שלפני יום ד' לא יגיע המכתב לראשון לציון ומכיון שתצטרכי לחזור כתום השבוע, מוטב כי יחכה לך שם וכך ישיגך הכי מהר.

לרחלי-ברכה,

אני יושב כאן מאז הבוקר ומחכה. כנראה שאגיע "הביתה" רק עם חשכה. אחת נשבעתי כבר לעצמי-לאחר התלבטות-רבה שהלילה אין שוטפים את החדר.

אשר לבואם של המקואים- אין הדבר ברור ומכיון שכך, לא נותר לך אלא לבוא ביום ה'. מכתבי יגיעך ודאי בעיצומו של המוחרם או לאחריו. אם יגיע ואם יבושש-ברכתי אליך תנשא. אסותא לאבא.

עמי שלך

נ.ב. התכונתי לציר כאן בהמשך אלא שלא יכולתי למצוא את "הכח שבניר"...
הסתפקי נא במה שאוכל לתתך מלבד זאת.

ראשון, 9.8.46

רח'יה,

פיפקה לא לקח עמו ביום שני את המכתבים. נכשלתי באמונה בו והמכתב לא הגיע לידך.
 כששלחתיו אח"כ היתי סבור שבין כה וכה תצטרכי להיות כאן היום כדי לדעת מה בקשר להמשך הקורס
 ואם אשאירו כאן בתיבה יגיע לידך במהירות הרבה ביותר. אקוה כי אמנם תמצאיהו כאן הערב.
 לא ברור עד מתי ימצא דוד בעסלוג'. את ילדתי חזרי נא אך ורק כאשר תקבלי הוראה ממני ולא
 מכל אחד אחר. ברור?... בכל אופן זה מחיבך להמצא כאן בכל עת שהאוטו יגיע הנה. את כל מכתבי אני
 מתכוון לכוון הנה.
 אם עמיצור ודאי תספר לך על ביקורי ב"הדסה". הייתי פעמיים ופעם אף הגעתי למחלקה
 המפורסמת, אך הכזבתי בשתייהן גם יחד. חבל, חבל.
 ספרי נא חדשות ועוד ועוד. אני כעת מבולבל ולא נוח להתרכזות בשל הרבה ענינים שהייתי צריך
 לסדר ועודם מתסיסים את הראש. לכאגיע לחדרנו- יקל לי להתיחד עם עצמי ואז ודאי שלא אחסוך ממך
 מילותי.
 את מקומך ממלא הקורפורל. הוא שוכב עם חוס גבוה. רבים שוחריו ומבקרו בכל שעות היום.
 רק לא טוב הדבר שתמיד מופסקת שלוות החדר ושוב אין יראים להכנס לתוכו.
 והחשוב מכל-הריני משופר (השמת לב שתקנתי את ה ס? בעצם היה יכול להשאר עם ש. חסר
 הרבה אבל מצב הרוח משופר. הכזה הוא גם שלך?

ו...נשיקותיים

אחת אחת מכל צד.

עמי

נ.ב. גודל הוילונות: אחד 54X33 ס"מ ואחד 68X49 ס"מ. שני המספרים שמשמאל מציינים את רוחב הוילון
 והימנים את גובהו. מובן?

שלך

עסלוגי, שבת- 10.8.46

שלום רוחה,

האוטו נחפז לנסוע ומאחר שהנני בעבודה, יכולני להרשות לעצמי אך נופש מעט ולחזור אל

עצמנו.

השכיב מרע עזב כבר את חדרנו לאחר שהיה שקוע בעולמות עליונים. כנראה שהתחרט וברגע

האחרון בחר בין ישיבה של מעלה בקהל מלאכי מרום, ובין ישיבה של מטה-את זו האחרונה.

נמצא לי שכן חדש- הבן יקיר הלא הוא דדי אחי. בא הנה לבלות מעט מימי חופשתו.

אמש היתה מסיבה של אחוד הנוער שבמקום. נמצאים כאן אביטל, פינק ושאר כבודי עדה מסוגם, אך

אני ברוב עיפותי ובמעט שממון מהרתי להתעטף בשמיכה ולעצום עין בתנומה עזה. החברה אמנם הרבו

לשבת ביחד ומה עוד שנזדמנו בחברותא מימי עבר, אך אני משום מה לא מצאתי בזה ענין.. לא בררתי

לעצמי אך כנראה שגם נושאי שיחותיהם וגם עצם החברה היו לי לזרא. אולי אין זה אלא פרי של מצב רוח

רגעי. מי יתן מבחינה חברתית ומבחינת מפעלינו הולכת ומשתרשת בי המחשבה כי השדמאים אינם אלא

אפס אחד רבתי ולכל נשיאה של משא שהוא הם כמשענת קנה רצוף.

לא אלאך בזאת אם כי רבים הדברים שיש חפץ להביעם.

דריו יסע באוטו הבא. אני מניח שזה יהיה ביום ג'. סבורני שאפשר להשאר יום יומים ללא

חובשת ולכן יהיה עליך לחזור אך באוטו השני. לדריו עצמו כמעט אין עבודה בערבים. נקטי כלל זה-לא

לחזור כל עוד לא הגיע האברך הנ"ל לראשון.

אל נא תראיני שאני דוחקך לא לחזור. בכל הוראה כזאת הריני כולא רגשותי ומתעלם, נכון

יותר-מנסה להתעלם, מרצוני שלי. אך הן זוכרת את את שאמרנו-לא להיות בניגוד לכלל, הניגוד לצרכי

הענין הגדול. זה מאויי, יתכן וגם אנחנו נכשל בו כמו רבים אחרים, אך בינתים טוב שאנו חזקים ויודעים

לגבור על עצמנו. הלא כן רוחה?

בכסופים להתראות,

עמי שלך

ועוד קצת.

אינני יכול לסלוח לעצמי שאיני כותב את כל העצור בי. יש ואתה גדוש בקרבך זרמי איתנים
הרוצים לפכות ואינם מוצאים את המבוע. אומר דבר ולא זה שרצית. אתה חש מום בעצמך ומה עוד שאין
העצור בך נחלתך בלבד. התסלחי את? אנא.

נכון שיהיה כף כשנתראה...

כמה זיפת שיש "בינתיים"

9.11.46

בבית

רוחה היקרה,

למקרא מכתבך נמצאתי כולי בעולם הצלילים והמנגינה-אדירה. הן לא יאומן- אך הכל מתנגן. אך פי, פי הוא המשמיע לחן עצור, זמר לך. והכמיהה והערגה-כנחשול פורצים הורסים כל קיר שאוטם. אני בורח תמיד אל עצמי פן יוכר בי הדבר בעין זר.

איה חיקך אשר כברכה מלאתי: אז ישרך בו נחשולי הפרוע?

חדרנו אורחים בו, קרואים ושאים קרואים. אך אל עצמנו להמלט רק החוצה, כאז "בטרם". הכל שם ממלכת יחיד לי יהי. ... לפנתנו שם בקרן הבר(נ)כה רציתי ללכת. כמעט- והנה נקוטתי בפני עצמי ואתכנס למטה.

עתה אור ואל עצמנו קשה לברוח. אולי טוב כי כך.

יושב אני עתה בצריפו של קובלנוב, ב"משרד".

העננים שנתקבצו אמש היו לי כמעט לחרדה. חששתי לגשם. לו היה יורד והיה בא השטפון, היה מוצא את הברכה בלתי מוכנה לקליטת המים. לא פעם ביום תוקפני הדכאון למראה פגמים שונים ואיני יודע מאין בא לי הכח להתעודד מחדש. לאחר בקורת יסודית נתברר לי שהסדקים עודם למכביר ומחוסר עוזרים לעבודה אין נראה לי מתי נגמור את המשחק עם הסדקים.

והעבודה כשלעצמה-סמון הסדקים-יכולה להוציא מן הדעת ואת העינים מחוריהן.

טוב רוחה שענין בחירתי נראית לך אחרת מאשר לי. זה עוררני להרהר ולהפוך בדבר. אמרתי זאת גם לחברים: יש גבול עדיו יכולה חברה לאלץ את האדם לעשות דברים בניגוד לרצונו.

פשוט טעו בהערכתני. כל נסיוני בחקלאות הוא מתקופה של שלשת רבעי שנה. הסבורה את שיכולתי לנהל משק מבלי לדעת את תקופת גידולם של גידולים שונים. עשיתי פשוט רושם מסולף. ולהתגלות אז בבורותי-לא אובה.

שקלתי את הדבר ואני מוכן ללכת עד הסוף. תקוותי היא שיתפכחו בינתים. ואת רוחה? שפטיני אך בהגיוןך ושכחי לרגע שזה עמי. וסליחה, הרבה סליחה אם עלה בי שמץ חשד שאולי תותרי לי במעשה שאינו

נראה לנכון בעיניך רק משום שאני הוא הנדון. אינך לא מותרת על עצמותך. מעט מיצרי הרע לכפות את רצוני על הכרתך ידוכא אך בכך יוטב לי. התהי לי כזאת?

וכך- תמיד יד ביד.

באהבה

עמי

22.2.47

האוטו רק הגיע והריהו נחפז להמלט עם המקואים. וכתמיד-הענינים למעלה ראש ולא ניתן רגע ל"עצמנו".
 קבלת המכתב היתה קשה לי לא חלילה מתוך שלילת השארותך שם. פשוט קשה לשמוע. ולחשוב על הצד
 הסדורי שבדבר- באמת שלא הספקתי. עבדתי בבאר מאחת בלילה ויכולני עוד, כעת בשתיים, לפתור שאלות
 כלליות. ויותר מזה- כשל כוחי לרכז מחשבה. סלחי נא אם יבושש לבוא מכתבי.
 ובינתים-מצאי נא בשורות הספורות האלו את כל הטוב הרב שמלאו הגיגי. מלאתי בהם כרכים עבים.
 ולהורים-אחולים להבראה מהירה ורוב שלומות.

נכון שבכל זאת קרובים?

עמי המנשקך

25.2.47, אור ליום ג',

יקירתי,

ראיני, והנה מכתב זה נכתב בבאר. האוירה רויה אדים הנפלטים מהמכונה. הרעש החד גוני מוחש מאוד
 ושקשוק הרצועה בגלגל הנשנה בחזרה אין סופית אינו מרפה ומזכיר: הנני, הנני, הנני.
 בכל נוצץ השמן וכה מוזר לשבת, לאורם המבליח של פנסי השדה ולשמור על גליון לבן ונקי שלא יסתאב
 ועל האותיות שלא תתעקלנה. הצללים מרצדים על הקירות, בני לויט אימים לדמותי, מבעיתים וכמעט
 ממלטים צחוק שטני פרוע, קול שני להלמות המכונה. ואני מהסס: הלפתוח בזה ניצן שבלב, היעלה ולא
 יקמול בתוך הקהות הזאת?

רחלי...

המנורה צהבהבת ואני ואת...הן בודאי שם את משלימה את קטעי הרגשות, פעמי הלב, ההולמים

וגוברים מרהט שיכור של דמינו.

מן הבאר חזרתי זה מכבר. השעה כבר ארבע לפנות בוקר ורוחיק ישנה ודאי חזק חזק ומתקרבלת מפני

הקרה שלפנות בוקר.

זה שבוע שאני עובד בבאר וסדר העבודה אינו קבוע, אך לרוב בשעות הלילה (כדי שלא ישנה מקרה התכתם של המיסבים יושבים ליד המנוע כל זמן עבודתו ומשגיחים על טפטוף נכון של שמן הסכה).
 לכשאגמור ודאי אשתטח לאה וכמו שהנני. הרחיצה אין לה טעם כשבשש עלי לקום שוב ע"מ את ברכות האטום.

מכתבך הכין לקראת תקופה ארוכה של ריחוק. קשה לשאת זאת ומקוים...
 שוחחתי על הענין עם אריה שתשארי שם כאשר תמצאי לנחוץ (ברור שאם כי לא הוגבלת, קימת הגבלה המסויגת ע"י אפשרותה של הקבוצה ויתכן שישובו להפוך בענין). אין לך אלא לשקול בדעתך. אשר לקנה המידה- גם אני לא אוכל ליעצך. כי בריחוק מאתכם תהיה כל שקילה סתמית וודאי שאפשר על נקלה להתפס להגבלה שרירותית. אם נהיה חיבים להחזיר שבתות (שנינו!) או לא- זו כבר שאלה ממדרגה שניה. ההית שנית בבית הורי? אני דואג להם ביותר. בביקורנו היה זה ענין שאולי לא יכולתי לבקרו כראוי, עקב התאונה, אך נראה לי אז שהם הגיעו עד פת לחם. אין צורך לחקור, אך אמא תהיה גלויה ובודאי לא תשחק במשחק הלורד שירד מנכסיו ובכל זאת שומר על הפסון, כשם שעושה זאת אבא.

היש הטבה במצבם של אבא ואמא? ברכת החלמה מהירה שלוחה להם. לאילנה ושמוליק-שלומות.

ולך אחותי- כל היקר שיוכל הלב לרחוש

באהבה

עמי

התמונות שאני שולח לך נתקבלו מאחד האורחים. את נראית בהן כמו בת-אל... (ינטה נורא).

עסלויג, 4.10.47

שלום רחליה,

בהזדמנות שקוצ' זימן לי בזה, אני מעביר לידך את שני המכתבים שהגיעו מהבית ומאבא שלך. הרופא שהיה כאן בשבת אמר כי הכרחי שתשתתפי בביקורם של הרופאים. נראה לי כי הטוב ביותר הוא שתספיקי להגיע הנה ביום ה' ולחזור עם הרופאים למקום ממנו אפשר להגיע לבארות. האוטו נוסע מחר, יום ד', מראשון הנה, ובודאי ישוב למחרת. שקלי בדעתך מה חשוב ושם גם יקל לך לברר מהן אפשרויות הנסיעה. מכל מקום, שיניתי את סדר הכלים ואני מתקשה להחזיר אותן לקדמותן... אתמול התחלתי להזדפת בטאטוא הרצפה של הברכה. רק עתה אני נוכח כמה זמן וכוחות עבודה היינו יכולים לחסוך אז, ועם זה היו נוספים אלפי מטרים מעוקבים מים לאוצר מימינו הדל. אין חדשות בעלות ערך רב. הערב ישבתי עם ועדת מנויים ביחס לתמיכתי בהצעה שאמנן יהיה בכל זאת מרכז קניות ואת מרכזי זיכל יחיבו להמשיך בתפקידו כמרכז במסגריה. יהיה ברור דברים וי', שגם הוא תומך בהצעה, לא אז מעמדנו. אך אני שוכנעתי בכך שהעניינים במסגריה התגלגלו במדרון כזה שאין להחזיר את העגלה אלא בפרדות חדשות. הצרה של המסגריה היא שיש בה קשקשן קצר רואי כמו ע' ותככן כמו ב' שמושך את החוטים מאחורי הפרגוד. א' ברוב סכלותו לא ידע להעמיד את העניינים בראשיתם כך שתנתן נזיפה לאנשי המסגריה. כי אז מ' היה יכול להמשיך בתפקידו-דבר שהוא הכרחי למרות כל הצדדים השליליים שאנו מוצאים בו. את הגשמת ההחלטה של העברת מרכז הכובד הנה אפשר לבצע רק אם יהיה א' מרכז קניות שיהיה לו הפנאי לחזור הנה מדי שבוע, כי לא ש' ולא ש' יעשו זאת אך, כאמור, את המקולקל במסגריה אין לתקן ויש הכרח שא' יכנס לתפקיד. זה נותן תקוה שיעשה שם שדוד מערכות כי מוכרחים להעביר את מרכז הכובד לתוצרים שיש להם מקום כאן ולחפש עוד משהו נוסף למאזנים ולמריצות אשר נוצרים כאן על בסיס תעשיתי וכן מוכרחים לבטל את התלות המוחלטת בב' שהוא כרגע בעל המקצוע השלם היחידי. אשר לרכוז הקניות-ברור לי שמבין שתי ההצעות ש' היא המתאימה יותר. אמנם אין לה כל מושג מהמתרחש כאן ויקשה עליה להיות כאן לעתים קרובות אבל בכל זאת איננה ילד כמו ש'. אם יצטרף אלינו גרעין אחר-וזהו אחרית תקותנו-כי אז באה בחשבון מסירת התפקיד הזה לאחד מהם שיש לקוות כי ימצא בהם בעל כשר אחד, לפחות. מכיון שהפלגתי בעניינים אלו, אספר לך גם מה שהיה באספה השנתית שהתקיימה במוצאי שבת.

לאחר שהסכימו להצעת ועדת מינויים על דרכי הגשת ההוצאות, ניגשו לברורן. כרגיל היו כל מיני הצבעות וחילוקי דעות על דברים פחותי ערך. יאיר הציע שאני אמשיך בתפקיד ויואל יהיה מזכיר פנים. היתה גם הצעה נוספת שאני מרכז עבודה. ביחס למזכירות פנים בראשון הציגו את השאלה אם צ' יכול יכול להמשיך בלימודיו באם יצטרך למלא את התפקיד ומה עוד שיצטרך לבוא הנה לעבודה בחשמל. דעתי היא שחשמלאים לא חסרים כאן...אך משיכתו לעבודה זו תניע אותו להתפצל כפי שקרה בעבודתו במכורת- וברכה לא תצמח מזה לא לעניני החשמל ולא לעניני המזכירות.

י' יכולה למלא את התפקיד בהצלחה ואם כי איני מכירה, נראה לי שהיא יודעת יותר לעמוד בפני קפריזות של אנשים ויודעת יותר להכיר מהו צורך חיוני של אנשים ומהי סתם קפריזה.

בעניני המזכירות בעסלוג' אני נמנע מלחוות דעה מפני שאהיה סותר את נטיותי ל"התבדל" באם אנסה להביע דעה שחשובה השתתפותי במזכירות בתפקיד משקי- דבר שלך ורק לך אני אומר אותו ברב ענוה. רואני שאם אשתוק-העם יריע לאחרים ויניח לי ולעצבי המרופטים.

אני תקוה כנה שהמקרה אשר קרך במרפאה ביום ה' בשעה שתי עשרה ושלישים לא היה בו כדי להפריע את התרכזותך בלימודים שלשמם יצאת. ההסטוריה הקצרה שלי טרם למדה לדעת מקרה טפשי כזה. ההרגשה הכללית שלי היא שנסגר עלינו עולם צר. הזהו כל המשותף שבינינו?

עשי חיל והצליחי

ואני אתגעגע,

שלך עמי

תל אביב 13.2.48

מותק שלי,

פרשת נסיעותי וטילטולי ודאי נודעה לך למקוטעין מפי החברה שבדרכם עסלוגיה פגשתים. על כל פנים, ניתן לי לטעום מעט מן הסדר אשר מדינתנו הצעירה עתידה להצטין בו. את שארית הלילה שבו כתבתי את מכתבי שלא נגמר, נמנו בחבורה גדולה, בחדר שהוקצה לנו באחד הצריפים בצאלים ואיך שהוא הצלתי עצמי מן הקרה שאיימה להקפיאני באותו לילה.

למחרת-צפיה ללא קץ עד שלבסוף הואילו להסיענו. בהשוואה לדרך מחלוצה היתה הדרך לאורך הקו משופרת ביותר. רק פעמים "מועטות" היה עלינו לרדת ולחלץ את המכונית בהדיפת כתף. לעומת זאת, דרך רבודה במשטח ירוק נוף. וצר היה לי שלא יכולתי לרוות את צמאוני במראה המרחבים שרק לסרוגין נשקפו מבין ההמון העמוס במשורין. בואדי שריעה עברנו למשורין שבא מבארי לאחר שצלחנו את הואדי הזורם בקפיצה.

בבארי שהינו מעט והמשכנו לניר עם.

בןדאי נודע לך איך הרנינו את לבותינו בבשורה כי נסיעתנו היתה לשווא-מאזורנו נשלחו אנשים יתר על המכסה הנקובה. הסכוי לראותך ולהיות ביחד לא העציבני כל עיקר. מוכן הייתי לבעוט בכל הקרירה הצבאית שנשקפה לי וגמרתי אומר כי אחזור. אח"כ שקלתי בדעתי כי בכל זאת, אם כבר יצאנו, יש לעשות כל מאמץ כדי שלא נחזור בידים ריקות כי אז אנא אשא את פני?

למשה השארתי מכתב בו תארתי את המצב ואף שאלתי אותו מה דעתו על ההסדרים הקימים. רציתי

להוסיף עודכהנה וכהנה אך מוטקה עצרני.

החלטנו לנסוע לתל אביב-מוטקה לחופשה שנקבעה לו ואני-כדי לחכות למכתבו של משה, שהוא ינסה להעלות את כבודו ששפל בעיני, וכדי שלא להשאר בניר עם הרוחשת.

ועד שאני גוררך עמי ב Via Delarosa שלי, כמעט ששכחתי את תמר. התדעי, יש ודמות אדם מעלה מן הנשיה את יום אתמול שחלף, במפתיע, והכל חוזר וחי לנגד עיניך לרגע. לא נותר דבר מרחשי לתמר, רק מצבה בבית הקברות שבלב. אך לא יכולתי שלא לנסות לסכם את גורלה של "שדמה"- "שדמה" מתל אביב-כשאני רואה לפני את תמר והיא כה רחוקה. אף לא שאלה אחת על עסלוגי. בשאלה אחת נסיתי לשאלה על החברה החדשה ושלא בפה מלא הודתה בחוסר הענין שבה. וצר שנתלשה לשם מן הקרקע שבה אנו משתרשים. וביתים הם נאחזים ב jobs והרי יודעת את ה job מחיב וכו'.

היא היתה עסוקה ועלינו היה לעלות מלשון "למעלה" (החברה יספרו לך מה זה) ולא יכולתי לשאלה לענין ואף לא להכיר את מושיק שראיתיו אז לראשונה. סבורני שהקבוצה צריכה לפנות ולהעמידם על הברירה שבפניהם. ולא אליהם בלבד, אלא אל כל השיות הנידחות והאובדות. ואף אל פיניק שפגשני היום ברחוב כשהוא ממחר במלוא החשיבות ובקושי הספיק לספר לי איך השתתף בפעולת ליל אמש, איך "הם" הניחו את המטענים, איך ירה "עליהם" הצבא ואיך חזרו לבסיס. חיל גיבור ואמיץ. הוא מוכשר, מענין, ויודע לכבוש את מעמדו במקום הרצוי לו. אך אין לו חלק ברביבים וכנראה שטוב לו ללכת בנתיבו הוא אל הגאולה.

שוב חוזרת ההרגשה אשר בה שתפנו איש את רעותו-הרגשת שותפות הגורל עם חברה קטנה והזרות לאנשים. ולמה נגזר כך? אני מרגיש עצמי הרוס מבחינה חברתית ולא דוקא בגלל זה שדחפוני "הצידה". איני יכול להשלים עם הציניות שבה משקיפים הכל על חלומות נעוריהם על שויון ושותפות ועל העבודה. איך אפשר להשלים עם המציאות? לשרך דרכנו במשעול שדרוהו אחרים בשרירות ליבם? הרי אף אנו נגררים, נגררים. ונוסף לכל הרי במשק איננו מקימים לעצמנו שום דבר, איננו בונים ושום דבר לא זז. אותי זה לא יזיז מעסלוגי, אך לא יכולתי להמשיך אחרי האמונה בתכניות הבניה המתחילה, בשדות הנעבדים ובתוספת שתבוא. ואולי טוב שיש עדין במה להאחז את אמונת האנשים ולחזקה. אימת המתרגש עלינו בודאי מכהה ומצילה על דמות חיינו כפי שהיא נראית לנו ברגעי ההורים. בשיחה, במגע עם אנשים-זה אפילו משעמם ונשכח. יתכן ואני הפלגתי למרחב זה רק משום שאמש היה הלילה הראשון שבו לא חלמתי על צרורות ופגיעות וקציר מרגמות. צללתי אל אפס ואין בנשיקת ליל מנוחה לך שלחתי בכוסף יוקד.

ועתה- עוד לילה מרחוק אחושך. עתה אחר חצות ואני מפריע לישנים בחדר צר ועגמומי זה. אפסיק ומחר שוב אמשיך כי יש לי הרבה לדובב, רוחה שלי.

לילה טוב רוחה.

14.2.48

השעה קרובה לצהרים ואני מתכוון לגשת אל הוריך. את שעות הבוקר בליתי בשחקי שחמט עם דדי והוא

רכב עלי, הטירון, קשות. אבא מצידו התערב במשחק, לרוב לטובתי, והיה זה דוקא מאלף.

לתל אביב הגעתי שלשום. אתמול פנינו כאן למקום אחד ועשינו את עצמנו כאלו ששלחנו הנה לברר את

הענין, במטרה לנצל את האנדרלמוסיה השוררת. עדין לא קבלנו תשובה ורק מחר נדע אחרית דבר. אני

מקוה לנצל את קובה שיפעל לסידור הענין. ההשג הראשון הוא שהדברים מתבררים ללא קשר עם ניר עם.

אם תהיה התשובה שלילית-תחול הברכה על ראשם ואני מקווה שיקימו את צבא ישראל מבלי להעזר בכשרונותי. ואם חלילה תהיה התשובה חיובית-ימשכו עוד חודשיים יגעים, במקום בו היו עזרי ואבנית לפני כשלש שנים, עד ששוב נתראה.

ברור שאם לא נסע לשם, אחזור מיד כדי שלא תקרא נסיעתי "חופש" ותשמר זכותי לנסיעה. כי בלעדיך

למה לי "חיים". נוסף לזה הרבה "חיים" אי אפשר לעשות כאן.

בבית כרגיל. אבא נשאר כשהיה ואמא-נושאת את נטל חייה ללא תקווה כי ישתנה משהו. בחברת

הפרסום משלמים לו רק חצי משכורת. הוא אמנם מתעסק ב"עניינים", מדריך וכנראה די לו בכך שהוא

עושה רושם. את ההצעה כי יקבל משכורת תמורת עבודתו-דחה. כנראה שאין לו תקנה. לרוב האנשים

מנצנצת, ברע להם, התקווה לטוב כי יבוא. ואני, כה קשה לי לראות אמא באין תקווה כי תצא פעם מבית עוני זה, ולדעת כי קצרה ידי מלעזור לה.

את המכתב אמסור לאביו של גצלה ואני תקוה כי יגיע עוד מחר. גצלה עצמו מחכה לתור לניתוח.

קרן מתעתדת וכולה כדור של שומן, אך מראה די טוב. כמה נשתנתה באובדה את יפיה שהיה לה.

ושוב רוחה, הופצו השמועות עליך. יש כנראה מי שמזין את החברה בשמועות השאובות מעולם הדמיון.

אותו יצור מסכן, שמצא ענין בחרושת בדיות אלו, בודאי זקוק לטיפולו של פסיכולוג.

רוחה, איני יכול להציע לך כתובת בה ישיגני מכתבך ולמרבה הצער תצטרכי לחכות עד שמגמת פני תהיה

ברורה לפני.

אני רוצה לכתוב לך המון ממה שמותר ואף מה שאסור כי אני חש ברגעים אלה קרוב, קרוב אליך. בודאי

שלא אחמיץ כל הזדמנות. כתבי נא אף את הכל כי כעת גם השטויות מענינות. אל תשכחי דבר. אף לא ממה

שחפצת להצפין ביומנך...

צר יהיה מאוד אם ביה"ח לא יוקם אצלנו. תהיה זו שטות ומשגה שבודאי יתחרטו עליו. אך גם אם יכאיבונך בהחלטתם-אל תכנעי. ולא דוקא כדי לנחמד גרידא אומר לך שאני מאמין כי תשיגי את שלך. בלחיצת יד חמה ונשיקות אלף.

מחבקך עמי שלך.

די די...

צאלים, יום ג' בערב

רוחה יקירה

יושב אני כעת בחדר האוכל של הקבוצה וההוי כאשר היה אצלנו פעם- לוכס עומס תלוי, עבי עשן טסים מהחברה. "המחכים" מספרים את מאוראות היום וחוזרים איש באזני רעהו את המעשיה ששמע מפיו לא מכבר. והעיקר-יש ענין.

אך זהו רק חלק מהאנשים. אנחנו- הקורסיסטים הננו הנכבדים ודואגים לנו למקום שנה. אנשי המשקים ויהודה פיין בכלל זה-מתגוללים על ערמת חבילותיהם ומצפים לגזרה: אם להשלח חזרה או לחכות כאן עד אשר יבש הואדי ואפשר יהיה לנוע צפונה. בינתיים עוד זורמים בו מי הגשם. העברתנו כנראה תדחה ליום יומים.

לו ידעת רוחה עד כמה נתעדנתי- שהרי למרות צוק העיתים הרגשתי עצמי בבית, בקן החם-ועד כמה קשה לשאת את הרגשת הברידות בתחנה זרה, מלאה אבק הדרך. ומחפשים כל מצע להניח עליו את הראש העיף. מתגוללים וכה שוממים.

במשק חסרים פרודוקטים ואף מקום לינה וכמעט שהחזירונו-כמעט ששמחתי..."הפגישה" שלנו תתקיים כנראה ביום א' הבא ועד אז-ניתן לנו חופש שנוכה בו ככל שנקדים להתקדם. החברים כאן אינם בני הארץ ושבתם בה לא משנים רבות, אך אני מזכירם לך כך כדי לציין תכונה שנחוננו בה ונשאה חן בעיני- שומעים אותם דוברים רק עברית ועברית כזאת שאין לומדים "בשכונה".

רואה את את חוסר הסדר שבכתיבתי- זה משום שדוחק הפחד שמא מיד יריצוני בהוראה חדשה שונה לחלוטין מזו שנתנה לפני כמה רגעים ולא אספיק לסיים. והן יש כל כך הרבה לכתוב. דוקא על השעמום ועל המרחק ההולך וגדל.

כשהגענו לחלוצה אכלנו שוב, וכמו שמוטקה יעץ לילדי המחץ שלנו- אכלנו בשביל שבוע, זיתים חופשי, ריבה חופשי, וחית כבד חופשי...

ואח"כ חכינו עד אחת. האבק שפקד אותכם ללא ספק לטפנו כאן...ניתן לנו להרגיש את חוסר האונים בפני הסופה המשתוללת בפראותה. בלית ברירה מכרנו עצמנו לרחמי מוטקה שהרעיף עלינו מטר פניני חוכמותיו, ובזה הצלנו את נפשנו הנדכית.

את הדרך לצאלים עשינו ברובה בגלגלינו. את כל הבלתי מזוינים חסרי התועלת הטקטית העמיסו כעדר בקר ע"ג האוטו הגדול של בית אשל. אך שתי המכוניות שקעו תדיר והיה צורך להניח תחתן את פסי הברזל למען תוכלנה להתקדם בדרך שנשתבשה בחול שכסתה אותה הסופה. בסוף נשבר האוטו האחד מבית אשל ולא זו. המבטיחים תפסו עמדות סביבו ואנחנו-העדר-עשינו עשינו את שארית דרכנו ע"ג האוטו השני.

ההמשך במכתב הבא

שלך

עמי